

Geestelijke verzorging en de wet

Grondwet

In artikel 6 van de Grondwet is het recht op vrijheid van godsdienst en levensovertuiging vastgelegd. (<http://wetten.overheid.nl/BWBR0001840/2017-11-17>) Daaruit vloeit voort het recht op vrije toegang tot geestelijke zorg. Dat is ook de grondslag voor de verplichte beschikbaarheid van geestelijke verzorging in zorginstellingen, in de krijgsmacht en in penitentiaire inrichtingen. Het gegeven dat het recht op vrije toegang tot geestelijke zorg niet beperkt mag worden door toestemming of indicatie van een derde, noemen we de vrijplaats. Zie verder de nieuwe beroepsstandaard (http://www.vgvz.nl/over_de_vgvz/beroepsstandaard) voor de omschrijving van de vrijplaats.

Wet Kwaliteit Klachten en Geschillen Zorg

In 2015 is de Kwaliteitswet voor de Zorg vervangen door de Wet Kwaliteit Klachten en Geschillen Zorg. Daarin bepaalt artikel 6: “De zorgaanbieder die zorg verleent welke verblijf van de cliënt in een accommodatie gedurende het etmaal met zich brengt, draag er zorg voor dat geestelijke verzorging beschikbaar is, die zoveel mogelijk aansluit bij de godsdienst of levensovertuiging van de cliënt (...)”. Dit is identiek aan de vroegere bepalingen van artikel 3 van de Kwaliteitswet voor de Zorg.

In artikel 3 van deze nieuwe wet staat ook een belangrijke bepaling voor de geestelijke verzorging: “De zorgverlener organiseert de zorgverlening op zodanige wijze, bedient zich zowel kwalitatief als kwantitatief zodanig van personele en materiële middelen (...) dat een en ander redelijkerwijs moet leiden tot het verlenen van goede zorg.” Met een beroep daarop kunnen we instellingen wijzen op de wettelijke noodzaak van voldoende formatie en getoetste kwaliteit van geestelijke verzorging.

Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen (WMCZ 2018)

De Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen (WMCZ 2018) is op 1 juli 2020 van kracht geworden. In artikel 8.1. lid f is vastgesteld dat een voorgenomen besluit van een instelling over geestelijke verzorging instemming van de cliëntenraad vereist. Dat is een aanmerkelijke aanscherping van de eerdere versie van deze wet, waarin het besluit pas genomen kon worden na advies van cliëntenraad.

Artikel 8

1. De instelling behoeft de **instemming** van de cliëntenraad voor elk door haar voorgenomen besluit inzake: (...)
- f. het algemene beleid ter zake van voedingsaangelegenheden, **geestelijke verzorging**, recreatiemogelijkheden of ontspanningsactiviteiten en maatschappelijke bijstand, indien het een instelling betreft waarin cliënten gedurende het etmaal kunnen verblijven;
3. De instelling legt het te nemen besluit schriftelijk aan de cliëntenraad voor op een zodanig tijdstip dat de cliëntenraad redelijkerwijs genoeg tijd heeft zich een goed oordeel ter zake te vormen.
4. De cliëntenraad onthoudt zijn instemming niet dan nadat daarover, voor zover dat redelijkerwijs mogelijk is, ten minste eenmaal met de instelling overleg is gepleegd. De cliëntenraad deelt zijn beslissing zo spoedig mogelijk schriftelijk, in geval van het onthouden van de instemming met redenen omkleed, aan de instelling mee.
5. Zo spoedig mogelijk na het ontvangen van de beslissing van de cliëntenraad geeft de instelling daar een reactie op.
6. Indien de instelling voor het voorgenomen besluit geen instemming van de cliëntenraad heeft verkregen, kan zij de commissie van vertrouwenslieden toestemming vragen om het besluit te nemen. De commissie geeft slechts toestemming indien:

- a. de beslissing van de cliëntenraad om geen instemming te geven onredelijk is, of
 - b. het voorgenomen besluit van de instelling gevergd wordt om zwaarwegende redenen.
7. Een besluit als bedoeld in het eerste lid, genomen zonder de instemming van de cliëntenraad of de toestemming van de commissie van vertrouwenslieden is nietig indien de cliëntenraad tegenover de instelling schriftelijk een beroep op de nietigheid heeft gedaan. De cliëntenraad kan slechts een beroep op de nietigheid doen binnen een maand nadat de instelling hem haar besluit heeft medegedeeld dan wel, bij gebreke van deze mededeling, de cliëntenraad is gebleken dat de instelling uitvoering of toepassing geeft aan haar besluit.
8. Indien de medezeggenschapsregeling wordt vastgesteld of gewijzigd en er geen cliëntenraad is ingesteld of functioneert, behoeft de instelling voor het besluit tot vaststelling of wijziging van de medezeggenschapsregeling de instemming van een representatief te achten delegatie van cliënten of hun vertegenwoordigers dan wel van een representatief te achten organisatie van cliënten. De betrokken delegatie of organisatie wordt in dat geval voor de toepassing van het derde tot en met zevende lid, en artikel 14, eerste, derde, vierde, achtste en tiende lid, aangemerkt als cliëntenraad, voor zover het besluiten betreft omtrent de medezeggenschapsregeling.

Artikel 9

1. De cliëntenraad is bevoegd de instelling ongevraagd te adviseren over onderwerpen die voor de cliënten van belang zijn.

De gehele wetstekst is hier te vinden: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2019-215.html>